

Bereishit 24: How Should We View Eliezer?

Parashat Chayei Sarah 5778

R' Yisroel Meir Rosenzweig

- Why does Avraham refer to Eliezer as "ובן משק ביתי הוא דמשק אליעזר"?
- What was Avraham's attitude toward Eliezer when that was said?
- Based on the above, what was the nature of their relationship?

1. Bereishit 15:1-4

- (א) אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר ד' אֶל אַבְרָם בְּמַחְזָה לֵאמֹר אֵל תִּירָא אַבְרָם אֲנֹכִי מִגֵּן לְךָ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד:
- (ב) וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֵד נִי יִקְוֶה מִה תִּתֵּן לִי וְאֲנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי וּבֶן מֶשֶׁק בֵּיתִי הוּא דְמִשְׁק אֱלִיעֶזֶר:
- (ג) וַיֹּאמֶר אַבְרָם הֵן לִי לֹא נִתְתָּה זֶרַע וְהִנֵּה בֶן בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי:
- (ד) וְהִנֵּה דְבַר ד' אֱלֹהֵי לְאֹמְרֵי לֹא יִירָשְׁךָ זֶה כִּי אִם אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֶּעֶיךָ הוּא יִירָשְׁךָ:

2. R' David Kimchi [c. 1160 – c. 1235, France], Radak to Bereishit 15:3 [translation from <http://mg.allhatorah.org>]

ור"ל אלו היה יורשיו אחד מבני משפחתו לא היה רע כל כך, אלא איש מדמשק יירש אותי זה רע מאד, לפיכך שנה בדבר עוד ואמר.

In that event, Avram was saying that if my heir were to be at least somebody belonging to my family it would not be so bad, but I will not even have an heir from my family, but a stranger from Damascus. Seeing that Avram felt that badly about such a prospect, he repeated, i.e. he continued harping on this subject still further in verse 3 saying...

3. Bereishit Rabbah 44:9

ובן משק ביתי, ר"א אומר בן משק ביתי זה לוט שנפשו שוקקת עליו ליורשני, הוא דמשק אליעזר, שבשבילו רדפתי מלכים עד דמשק ועזרני הקל, ריש לקיש בשם בר קפרא אמר בן משק ביתי, בר ביתי הוא אליעזר שעל ידו רדפתי מלכים עד דמשק, ואליעזר היה שמו שנאמר וירק את חניכיו ילידי ביתו שמונה עשר ושלוש מאות מנין אליעזר הוה י"ח וג' מאות.

R' Elazar said: "ben meshke beiti" - this is Lot who was yearning to inherit from him. "hu damesek Eliezer" - I chased kings until Damascus for his sake and G-d helped me. Reish Lakish said in the name of Bar Kaparah: "ben meshke beiti" - this is Eliezer, for with his assistance I chased the kings until Damascus. Eliezer was actually his name, as it says, "When Abram heard that his kinsman had been taken captive, he mustered his retainers, born into his household, numbering three hundred and eighteen, and went in pursuit as far as Dan" (Bereishit 14:14). 318 is the numerical value of Eliezer.

4. Rashi [1040 – 1105, France], Bereishit 24:39 [translation from Sefaria]

(לט) אלי לא תלך האשה - אלי כתיב, בת היתה לו לאליעזר והיה מחזור למצוא עילה שיאמר לו אברהם לפנות אליו להשיאו בתו, אמר לו אברהם בני ברוך ואתה ארוך, ואין ארוך מדבק בברוך:

PERADVENTURE THE WOMAN WILL NOT FOLLOW ME —The word אולי perhaps is written without ו so that it may be read אֶלִי unto me. Eliezer had a daughter and he was endeavouring to find some reason why Abraham should say that he must appeal to him (Eliezer) that he should give his daughter in marriage to Isaac. Abraham said to him, "My son is blessed and you are subject to a curse. One who is under a curse cannot unite with one who is blessed" (Genesis Rabbah 59:9).

Additional Perspectives On Eliezer

- **Gem. Yoma 28b** - Eliezer was a faithful student of Avraham's teachings.
- **Rambam [1135-1204, Spain, Egypt], Hil' Avodat Kochavim 11:4** - Uses Eliezer as an example of what is forbidden under the prohibition against soothsaying.
- **Raavad [1125 - 1198, France], ibid.** - Argues that the Rambam misread Gem. Chullin 95b and, as a result, attributed sin to righteous people!

5. Bereishit 24

- Why isn't Eliezer mentioned by name throughout the parashah of seeking out Yitzchak's wife?
- Which names *does* the Torah utilize in reference to Eliezer (assuming that it is, in fact, Eliezer)?
- Pasukim 2-20 - עבד
 - 3rd person narration
- Pasukim 21-33 - איש
 - 3rd person narration
- Pasukim 34-57 - עבד
 - 1st person - עבד אברהם אנכי
 - 52 onwards is in 3rd person
- Pasukim 58-67 - איש & עבד
 - 58 - איש
 - 59 - עבד אברהם
 - 61 - איש & עבד
 - Through end of perek - עבד

Note pasukim 43-44, where Rivkah changes from העלמה to האישה in Eliezer's retelling of the story.

6. R' Itamar Warhaftig [1943 - , Israel], *Eliezer - Slave or Man?* <https://goo.gl/U7QC5v>

מהי משמעות חילופין אלו בכינויו של אליעזר?

תחילה יש להציע שני כללים:

(א) יש הבדל מהותי בין עבד לאיש. עבד הוא אדם שאינו חופשי, משועבד לאחר, ממלא פקודות ואינו יוזם. ואילו 'איש' הוא לשון חשיבות. אדם חופשי, חושב ויוזם.

(ב) יש שהכתוב מכנה אדם בשם זה או אחר מהיבט אובייקטיבי, אך יש שהכינוי מבטא נקודת מבט סובייקטיבית של הדמות המרכזית באותה פרשה. כך ייתכן שהמקרא יכנה אדם 'איש' או 'עבד' על פי האופן שבו רואה אותו הדמות שעליה נסב הסיפור באותו פסוק.

What is significance of the different names used for Eliezer?

First, two concepts should be stated:

- A) There is a fundamental difference between slave and man. A slave is a person who isn't free. He's enslaved to another person, fulfills commands, and isn't initiator [of any plans]. In contrast, "man" is a term of importance. A free man, important, and able to initiate his own plans.
- B) There are times when a person is referred to by one name or another from an objective perspective. However, there are other times when the name used expresses a subjective point of view of a central figure in a story. Perhaps the verses [here] label a figure as "man" or "slave" based on the perspective through which it sees that character at that point in the story.

7. R' David Tzvi Hoffmann [1843-1921, Hungary, Germany], *Commentary to Bereishit 15:3*

דמשק - יש מפרשים במונח איש-דמשק, הדמשקאי, ברם, לפי זה היה צריך להקדים את השם אליעזר לפני דמשק. הלכך נראה לנו יותר לפרש: הוא הדמשק של אליעזר, כלומר קרוביו שבדמשק. אליעזר כבר זקן היה, שהרי נאמר "זקן ביתו". אין זה סביר שיאריך ימים רבים אחר מות אברם, וקרוביו שיושבים בדמשק, הם איפוא הממתינים שעושרו של אברם יעבור לידיהם.

Some explain דמשק to mean "the man from Damascus" - the Damascene. However, according to this approach, it would be necessary to put the name Eliezer before Damesek. Therefore, it seems better to us to explain it [as follows]: it was the Damascus [Damascene] of Eliezer, that is - his relatives who were in Damascus. Eliezer was already elderly, as it said, "the elder of his house." It isn't reasonable that he would live much longer than Avraham would. [Therefore,] his relatives who were in Damascus and they were anticipating to inherit Avraham's wealth.

8. R' David Tzvi Hoffman [1843-1921, Hungary, Germany], *Commentary to Bereishit 24*

הפרק הבא מראה לנו תמונה נפלאה של בית אבי האומה, כיצד אפילו עבדו נישא על ידי רעיונות אברהם אדוניו, כיצד הוא מוציא אל הפועל את השליחות שהוטלה עליו, תוך נאמנות מלאה לאדוניו ותוך בטחון בלתי מוגבל באלקי אברהם, וכיצד ד' גומל להם לאברהם ולעבדו על בטחונם בו בהצלחה מהירה של משימתם. ואגב אורחא נמצינו למדים על קדושת הנשואין וחשיבותם להשגת האושר האמיתי. וכל המבין יבין מדוע זה מתאר הכתוב תמונה זו בפרטות יתרה, וכי לא בכדי העירו חכמינו ז"ל: "יפה שיחתן של עבדי בתי אבות מתורתן של בנים".

The following chapter shows us an incredible glimpse into the household of the nation's father. It describes how even his slave was lifted by the aspirations of Avraham, his master. How he brought his mission into action with complete faith in his master and unfettered trust in the G-d of Avraham. How G-d bestowed kindness upon both him and Avraham for their trust in Him by bringing quick success to their mission. Additionally, we learn [from this story] the sanctity of marriage and its importance to attaining true wealth. All who understand will know why the Torah paints such a detailed picture [of this], it wasn't for nought that the Sages noted that, "The conversation of the fathers' servants is more significant than the Torah of the children" (Bereishit Rabbah 60:11).